

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Icehearts – sosiaalisen vahvistamisen toimintamuotona

Kimmo Pölkki

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

marraskuu/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Kimmo Pölkki	Sivumäärä 40 ja 4 liitesivua
Työn nimi Icehearts – sosiaalisen vahvistamisen toimintamuotona	
Ohjaava opettaja Jukka Määttä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Vantaan Icehearts ry / Teemu Vartiamäki	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni tehtävänä oli selvittää Icehearts toiminnan vaikutuksia Vantaan Iceheartsin jääkiekkoujoukkueessa pelaavien poikien elämään. Tavoitteena oli myös tarjota näihin tuloksiin vedoten hyödyllistä tietoa Vantaan Iceheartsin sekä Suomen Iceheartsin toiminnan laajentamiseksi.</p> <p>Opinnäytetyöni tilaaja on Vantaan Icehearts ry ja työelämänohjaajani toimii Teemu Vartiamäki. Vantaan Icehearts ry on ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä tekevä järjestö, joka on perustettu vuonna 1996. Icehearts-toimintamalli on pojille suunnattu varhaisen puuttumisen toimintamalli. Toiminta on pitkäkestoista ja tarjoaa ammatillista kasvun tukea lapsille, joista on havaittu erityinen huoli. Yksi ammatillisiin perusteisiin valittu joukkue toimii 12 vuoden ajan. Joukkuetta ohjaa kasvattaja, joka on ammatillisesti pätevä joukkueenjohtaja.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisesti ja keräsin aineiston haastattelemalla. Aineistoni koostui kahdeksasta haastattelusta. Analysoin aineiston teemoittain, joissa merkittäviä teemoja olivat: haastateltujen poikien menneisyys, joukkueen toiminta sekä kasvattajan tarjoama tuki vanhemmille, arvot ja tulevaisuus sekä toiminnan merkitys perheelle.</p> <p>Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiä ovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miten pojan käytös on muuttunut toiminnan aikana? 2. Miten joukkue-toiminta on muuttunut vuosien varrella? 3. Kuinka joukkue-toiminta on tukenut pojan kasvusta? 4. Miten luottamus ilmenee joukkueen sisällä? 5. Miten Iceheartsin vaikutus näkyy pojan arvomaailmassa sekä tulevaisuuden suunnitelmassa? <p>Iceheartsista ei ole aiemmin tehty tutkimuksia painottaen sosiaalisen vahvistamisen merkitystä joukkue-toiminnassa. Tulokset antoivat ymmärtää, että toiminnalla on sosiaalisesti vahvistava merkitys ja pojat kokivat etenkin sosiaalisten taitojensa kehittyneen toiminnassa mukanaolon myötä. Myös huoltajat kokivat toiminnan olleen erittäin merkityksellistä heidän elämässään, sillä se on tukenut heitä niin taloudellisesti kuin myös kasvatuksellisesti.</p> <p>Opinnäytetyöni tuloksia voidaan hyödyntää, kun Icehearts toiminta laajenee uusille paikkakunnille. Toiminnan ollessa pitkäkestoista ja tietyille toimintamallille suunniteltua, tulosten yleistäminen muuhun kuin Icehearts toimintaan saattaa olla hankalaa.</p>	
Asiasanat Sosiaalinen vahvistaminen, syrjäytyminen, lastensuojelu, pojat, varhainen puuttuminen, syrjäyttäminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Kimmo Pölkki	Number of Pages 40 and 4 attachment
Title Icehearts – as the form of social inclusion	
Supervisor Jukka Määttä	
Subscriber and Mentor Icehearts Vantaa / Teemu Vartiamäki	
Abstract <p>The aim of my thesis was to find out what the impacts of Icehearts are among the boys' lives who play in team Icehearts in Vantaa. Another goal was to provide, relying on these results, useful information in order to expand the operations of Icehearts of Vantaa and Icehearts of Finland.</p> <p>The subscriber of my thesis is Icehearts Vantaa and my mentor is Teemu Vartiamäki. Icehearts Vantaa are founded in year 1996. Icehearts-model is an early intervention model which is targeted at boys. Activity is long-term and offer professional support to the growth of children of whom have been found a particular concern. One team selected by the basis of profession will be together for 12 years. A pedagogue, who is a professionally qualified team leader, guides the team.</p> <p>My thesis method was used a qualitative and I gathered my material by interviewing people. My material consisted of eight interviews. I used thematic analysis. Themes that I found were: the past of interviewed boys, team activities and support provided by the pedagogue, values that are important to interviewed boys and future planning also meaning of the Icehearts activity to families.</p> <p>The research questions of this thesis were:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. How has the boy's behaviour changed during the Icehearts activity? 2. How has the team activity changed over the years? 3. How has the team activity supported the boy's growth 4. How does trust occur within a team? 5. How does the effect of the Icehearts occur in boy's set of values and future plans? <p>My research is important to Icehearts. No one has ever done research with emphasis on the meaning of social inclusion in a team activity. Results gave to understand that the Icehearts activity has socially inclusive meaning. The interviewed boys experienced that their social skills were improved because they were members of Icehearts activity. Also interviewed guardians experienced that Icehearts has been very important in their lives, because it has supported them both financially and educationally.</p> <p>The results of my thesis can be used when Icehearts activity expands to new locations. Because the Icehearts activity is long-term and designed to a specific model, the generalization of the results to other than Icehearts activities can be difficult.</p>	
Keywords Social inclusion, exclusion, child welfare, boys, early intervention, displacing	

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
2.1 Toimintaan mukaan valittavat pojat	6
2.2 Kasvattajavalmentaja – asennetta peliin!	7
3 Syrjäytyminen	9
3.1. Syrjäyttäminen	10
3.2 Käsitteiden yhteenvetoa	13
4 Sosiaalinen kehitys	14
4.1 Sosiaaliset taidot	15
4.2 Sosiokognitiiviset taidot	17
4.3. Vertaisryhmä	17
5 Tutkimuksen toteutus	19
5.1 Tutkimustehtävä ja -ongelma	19
5.2 Käytetyt menetelmät	20
5.3 Tutkimusjoukon kuvaus	21
5.4 Tutkimusaineiston kuvailu	22
5.5 Aineiston analyysi ja tulkinta	23
6 Tutkimustulokset	24
6.1 Pojat	24
6.2 Huoltajat	29
7 Johtopäätökset	33
7.1 Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelua	35
7.2 Jatkotutkimus	36
7.3 Omat kokemukset	36
LIITE 1 Poikien haastattelulupa	41
LIITE 2 Teemahaastattelurunko Pojat	42
LIITE 3 Teemahaastattelurunko Huoltajat	44

1 Johdanto

Opinnäytetyöni sai alkunsa keväällä 2011 vieraillessani Vantaalla Icehearts ry:n toimintaan tutustuen. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää, millä tavoin Icehearts-joukkue toiminta tukee lapsen kasvamista. Toiminta on saanut paljon erilaisia tunnustuksia tekemästään työstä, mutta toiminnan vaikuttavuutta ei ole aikaisemmin tutkittu. Lapsen kasvaminen määritellään tässä työssä lähinnä sosiaalisesti kasvuksi.

Aihe on ammattialalle ajankohtainen ja mielenkiintoinen, koska Icehearts on yhä voimakkaammin tunnetuksi tuleva yhdistys. Näkyvyyttä yhdistys on saanut erilaisten hyväntekeväisyystapahtumien ja -huutokauppojen avulla. Merkittävimpänä tapahtumana on Helsingin Jokereiden ja HIFK:n välisen talviklassikko jääkiekko-ottelun pelipaitojen hyväntekeväisyshuutokauppa, jonka tuotot lahjoitettiin lyhentymättömänä Suomen Icehearts ry:lle (Icehearts 2001a).

Tutkimukseni päätehtävänä oli saada tietää toiminnan mahdollisista vaikutuksista pojan sosiaaliseen kasvamiseen. Lähdin kartoittamaan ongelmaa haastatteleamalla 16–17-vuotiaita poikia, jotka ovat olleet pitkään mukana toiminnassa. Haastattelin myös heidän huoltajiaan, jotta sain laajempaa näkökulmaa poikien kasvuun sekä samalla huoltajien tuntemuksiin toiminnan tärkeydestä. Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen. Tutkimukseni toteutin teemahaastatteluna. Haastattelun aineisto oli pieni, mutta tarkoin valittu kohdejoukko, joka edusti lähes viidesosaa kaikista joukkueen toiminnassa mukana olevista.

Iceheartsilla on voimakas halu laajentaa toimintaa valtakunnallisella tasolla, joten heillä oli tarvetta teettää tutkimus, joka kuvaa toiminnan vaikutuksia yksilötasolla. Aikaisemmin ei ole tehty tämänkaltaisia tutkimuksia. Haastattelun aikomuksena oli saada poikien mielipide toiminnasta kuuluviin, sekä saada heidät ajattelemaan toimintaa myös urheilun ulkopuolisesta näkökulmasta. Huoltajien haastattelussa halusin selvittää heidän ajatuksiaan toiminnan tarpeellisuudesta sekä toiminnan vaikutuksista poikien sosiaaliseen kasvuun. Kun saadaan tutkimustuloksia toiminnasta, Iceheartsin on helpompi laajentaa toimintaansa kun on konkreettista näyttöä toiminnan hyödyistä niin yksilölle kuin yhteiskunnalle.

2 Icehearts ry

Icehearts ry on sosiaalinen urheiluseura. Se on vuonna 1996 perustettu yhdistys, jonka jääkiekkjoukkueesta on tullut toimintamalli (Turkka & Turkka 2008, 12). Toimintamallin tavoitteena on syrjäytymisen ennaltaehkäisy, sosiaalisten taitojen edistäminen sekä lapsille turvallisen aikuisen läsnäolon luominen aina täysi-ikäisyyteen saakka (Icehearts 2011b). Toiminta tapahtuu kouluissa ja vapaa-ajalla. Siitä hyötyvät lapsi, perhe sekä koulut, joissa toiminta tapahtuu. Toiminnalle tärkeä ajatus on lasten kasvattamisen ja liikunnan harrastamisen yhdistäminen. Parhaiten tämä onnistuu joukkueurheilun tai muun ryhmässä tapahtuvan harrastuksen avulla. Tärkeää on myös toimintaan sitouttaminen. Mikäli pojat aloittavat toiminnan 6-vuotiaina, ehtii joukkue olla yhdessä 12 vuotta poikien täysi-ikäisyyteen saakka. (Turkka ym. 2008, 15, 17.) Nykyään Iceheartsilla on järjestettyä toimintaa neljällä paikkakunnalla yhteensä kymmenen joukkueen voimin. Vantaalla toimii kolme joukkuetta, Helsingissä viisi joukkuetta, Ulvilassa yksi ja Lahdessa niin ikään yksi joukkue (Vartiamäki 2011c). Joukkueiden lajivalinta on laajentunut alkuperäisen Icehearts- joukkueen jääkiekon lisäksi myös jalkapalloon sekä salibandyyn (Icehearts 2011c).

2.1 Toimintaan mukaan valittavat pojat

Mukaan valittavista pojista on huomattu huoli varhain ja he tarvitsevat erityistä tukea kasvussaan. Näiden poikien lisäksi joukkueeseen valitaan poikia, joilla ei muutoin olisi resursseja olla mukana harrastustoiminnassa; tyypilliseksi Icehearts-pojaksi voidaan kuvata maahanmuuttajan, yksinhuoltajan tai suurperheen poika. (Niemelä 2008, 5.) Koko toiminnan ajan on ollut selvää, ettei näillä kriteereillä täytetty joukkue ole ikäluokkansa paras joukkue, eikä se ole ollutkaan tavoitteena. Sitäkin tärkeämpi tavoite on luoda lapsille turvaverkko kasvua ja myöhempää elämää varten (Turkka ym. 2008, 23).

Toimintaan valitaan mukaan päiväkotikäisiä poikia, joilla ilmenee tuen tarve. Valinta tehdään yhdessä kunnan sosiaalitoimen, koulutoimen sekä päiväkodin henkilöstön kanssa. (mt., 15.) Joukkueen ydinryhmä muodostuu noin kymme-

nestä pojasta. Pieni aloitusryhmän koko selittyy joukkueen sosiaalisen kantokyvyn rajallisuudella ja on erittäin tärkeää ettei tämä kantokyky ylitä. (Niemelä 2008, 5). Aloituksen jälkeen joukkuetta kasvatetaan ryhmän sosiaalisen kantokyvyn mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että ryhmä ei voisi koostua pelkästään pojista, jotka kärsivät psyykkisistä ja vakavista sosiaalisista ongelmista, koska sellaista ryhmää ei kukaan kykenisi hallitsemaan. Joukkueen kasaamisessa mukana oleva alueellisuus rajaa huonosti voivien poikien määrän yleensä kymmeneen. Myöhemmin mukaan tulevat pojat tarvitsevat myös tukea, joskin erilaista. He voivat olla ujoja, maahanmuuttajia, vähävaraisista perheistä tai perheistä, joissa on paljon lapsia ja vanhemmat tai vanhempi on väsynyt. Lapset siis tarvitsevat tukea ja todella hyötyvät toiminnasta, mutta samalla heillä on ryhmässä tasapainottava vaikutus. Esimerkiksi köyhällä pojalla ei ole elämässään ongelmia, mutta ei vain olisi mahdollisuutta harrastaa joukkuelajia ilman Iceheartsia. Ujo lapsi taas ei ehkä rohkene solmia sosiaalisia suhteita tai aloittaa harrastusta ilman kasvattajan erityistä ohjausta. Nämä lapset eivät kuitenkaan vaadi kasvattajalta niin paljon kasvatuksellista ja sosiaalityön ponnisteluja. Samalla he rauhallisuudessaan ja niin sanotun normaalin lapsen olemuksellaan tasapainottavat muuta ryhmää. (Vartiamäki, 2011b.)

Yhteinen nimittäjä näille edellä mainituille tyypillisille Icehearts-pojille, jotka tulevat hyvinkin erilaisista lähtökohdista, on sama: he eivät ole syrjäytyneitä, mutta uhka on olemassa. Näistä ryhmistä mukaan tulevat pojat muodostavat pääjoukon, mutta joukkueeseen mukaan voi tulla poikia päiväkodin ehdottamina. Joukkueeseen tulee myös yhteydenottoja vanhemmilta sekä kouluilta tai nuorisotoimelta. Joku joukkueessa mukana olevan pojan kaverikin on ollut kiinnostunut joukkueesta. Joskus taasen kasvattajan havainnot kentän laidalla olevasta pojasta ovat tuoneet poikia joukkueeseen mukaan. (Turkka ym. 2008 12, 24–35.)

2.2 Kasvattajavalmentaja – asennetta peliin!

Asenne on kasvattajan tärkein ominaisuus. Muodollisesti pätevä kasvattaja ei ole oikea henkilö toimimaan Icehearts kasvattajana, jos hänen asenteensa ei sovi työnkuvaan. Työtä rajaavia tekijöitä eivät saa olla lasten käytös, ihonväri,

uskonto, rotu tai mikään muu erillaisuus. Oikea asenne koostuu kuudesta pääkohdasta: kohtaamisesta, pitkäkestoisuudesta, oikeudesta kiintyä, yhteistyöstä, sitoutumisesta ja lupauksen pitämisestä. (Vartiamäki & Niemelä 2010, 15.) Kasvattajalle muita tärkeitä ominaisuuksia ovat omalla persoonallaan kasvattaminen, iloisuus ja toimeliaisuus sekä peräänantamattomuus. Sosiaalialan koulutus, liikunnanohjaajakoulutukset sekä lajiliittojen valmentajakoulutukset antavat hyvän pohjan kasvattajan työlle. (Turkka ym. 2008, 43–44.)

Etenkin yksinhuoltajaäitien pojille on erittäin tärkeää saada tuntea kasvattajavalmentajan läheisyyttä, sillä heillä ei ole päivittäistä kontaktia isäänsä (mt., 24). Joillekin pojille kasvattajavalmentaja saattaa olla ainoa miespuolinen henkilö heidän elämässään. Pojille on tärkeää turvallisen miehen seura. Pojille on erityisen tärkeää tuntea olonsa turvalliseksi kasvattajan seurassa. Hän ei saa pettää poikien luottamusta. Luottamuksen ansaitseminen onkin pitkän työn tulos. Pojat varsin hyvin muistavat luvatut asiat, joten ei pidä luvata sellaista, jota ei voi pitää.

Pojat tarvitsevat pysyvän miesmallin elämäänsä. He ihannoivat häntä, ottavat oppia hänen tekemisistään ja haluavat touhuta miehen kanssa yhdessä. Miehen ei tarvitse olla aina läsnä, mutta hänen tulee olla paikalla silloin, kun häntä tarvitaan. Cacciatoren ja Koiso-Anttilan kirjassa (2008) *Pelastakaa pojat!* kerrotaan psykiatri Liisa Kemppaisen tutkimuksesta, jossa Kemppainen totesi poikien, jotka olivat perheen ainoita lapsia, tekevän muita poikia enemmän väkivaltarikoksia. Jos poikien perheessä ei ollut isää, tekivät pojat kahdeksan kertaa muita poikia enemmän väkivaltarikoksia. (Kemppainen 2001).

Edellä mainitun tutkimustuloksen valossa kasvattajavalmentajan työ on hyvin tärkeää. Olemassaolollaan hän voi vaikuttaa poikien elämään, joten sitoutuminen kasvattajan työhön pitkälle aikavälille on toiminnan kannalta merkityksellistä. Joukkueen pelaajien tulee voida turvautua valmentajan neuvoihin ja tukeen läpi lapsuuden ja nuoruuden nivelvaiheiden aina täysi-ikäisyyteen saakka. Valmentaja auttaa myös näkemään työn merkityksen sekä valmentamaan elämää ja tulevaisuutta varten keskustelemalla poikien koulunkäynnistä ja kunkin ammatin vaatimuksista. Valmentajan tehtävänä on myös tukea pojan perhettä sekä keskustella kunkin perheen kasvatustyöstä tarpeen tullen. Kasvat-

tamisessa tärkeitä asioita ovat kurin, järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Aina ei tarvitse rajoittaa, vaan kannattaa myös antaa ymmärrystä, tukea sekä positiivisuutta. Poikien tulee oppia vastaanottamaan ja pyytämään apua. (Turkka ym. 2008, 44–45.)

3 Syrjäytyminen

Psykiatrian erikoissairaanhoitaja Pekka Lehto (2011) määrittelee syrjäytymisen yhteisön ulkopuolelle, yhteiskunnasta sivuun jäämiseksi. Hänen mukaansa ihminen ajautuu syystä tai toisesta häntä ympäröivän ihmisyhteisön ulkopuolelle, sivuun, ulkopuoliseksi. Syrjäytymisellä tarkoitetaan myös työelämän ja tärkeiden sosiaalisten areenoiden ulkopuolelle joutumista (Kuula 2000, 34). Harju (2005, 135) määrittelee syrjäytymisen yksilölliseksi, sosiaaliseksi, alueelliseksi, sukupuoliseksi tai rodulliseksi. Hänen mukaansa yksilöllinen syrjäytyminen on yksinäisyyttä ja sosiaalinen syrjäytyminen työttömyyttä ja elämönhallintataitojen puutetta. Syrjäytyminen on monien tekijöiden summa. Ennen tiivis maaseutu- tai kaupunkiyhteisö piti huolen omistaan. Nykyään muun muassa hektinen elämänsenne, itselle tärkeät asiat sekä privatisoituminen ovat tekijöitä jotka ovat murtaneet entisen yhteisöllisyyden. Vastuu syrjäytyneiden hoidosta on siirtynyt yhteisöiltä yhteiskunnalle. (mt.) Harjun (2005, 136) mukaan syrjäytymisestä on tullut muotitermi, jonka käyttö on varsin löyhää. Hänen mukaansa joidenkin tutkimusten väite, että lähes joka kolmas suomalaislapsi kärsisi vakavasta syrjäytymisriskistä, ei voi olla totta. Syrjäytyneeksi luokittelu on niin vakava asia, että sen käyttöä tulisi harkita tarkasti. Syrjäytymisuhan alaisia on Suomessa moninkertainen määrä verrattuna suhteellisen pieneen todellisesti syrjäytyneiden määrään. (mt.).

Syrjäytymisen ehkäisy vai sosiaalinen vahvistaminen?

Sosiaalisen vahvistamisen määritelmä on melko tuore. Hakusanalla ei löydy juurikaan osuvia tieteellisissä julkaisuissa. Nuorisolaissa (2006/72) on kuitenkin määriteltä sosiaalisen vahvistamisen olevan nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Syrjäytymisen

ehkäiseminen onkin termi, joka on monille tutumpi, mutta nykyään sosiaalista vahvistamista pidetään ajankohtaisempana terminä. Yksiselitteistä määritelmää sosiaaliselle vahvistamiselle ei ole olemassa ja sen antaminen on jopa tarpeetonta (Lundbom & Herranen 2011, 6).

Mehtonen (2011, 13–15) pohtii sosiaalisen vahvistamisen merkitystä. Sosiaalinen vahvistaminen esiintyy kasvatusalalla lukuisissa julkisissa linjauksissa ja strategioissa, ohjelmissa ja opetussuunnitelmissa. Arkipuheessa sosiaalisella vahvistamisella ymmärretään ennaltaehkäisevää työtä, joka on kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista. Mehtonen määrittelee sosiaalisen vahvistamisen olevan moniammatillista ohjaustyötä, jonka painopiste on nimenomaan ennaltaehkäisevässä työssä. Sosiaalinen vahvistaminen ei kuitenkaan ole ikäsidonnaista, vaan sosiaalinen vahvistaminen ja vahvistuminen kulkevat ihmisen rinnalla läpi elämän. (mt., 16.) Myös Jyväskylän kaupunki tukee Mehtosen artikkelissa olevaa määritelmää, sillä se määrittelee sosiaalisen vahvistamisen olevan nuoren elämänhallinnan kokonaisvaltaista tukemista. Etenkin tuki kohdistuu nuoriin ja olosuhteisiin, jossa sosiaalista vahvistamista tarvitaan. (Jyväskylän kaupunki 2011.) Myös tässä opinnäytetyössä sosiaalisen vahvistamisen merkitykset kohdistuvat nuoriin.

3.1. Syrjäyttäminen

Pääluvussa tuli ilmi syrjäytymisen määritelmää. Iceheartsin kasvattajavalmentajat Teemu Vartiamäki ja Jussi Luoma (2011) kuitenkin nostivat esille syrjäyttämistermin. Heidän mielestään syrjäyttäminen on aikuisten osaamattomuuden tunteeseen ja ajattelemattomuuteen pohjautuvaa toimintaa. Myös yhteiskunnan järjestelmä luo mahdollisuuden sulkea lapsia pois ryhmistä ilman, että aikuisten tarvitsisi huolehtia kokonaisuudesta. Vartiamäki (2011a) tarkoittaa tällä sitä, että lapsen koulupäivää on mahdollista lyhentää, mutta välttämättä kukaan ei ota vastuuta lapsen lisääntyvästä ”vapaa-ajasta” ja yksinolosta.

”Tilanne on tältä osin paradoksaalinen sillä kun lapsi käyttäytyy oireilevasti huonovointisuutensa takia, häntä eristetään aikuisten tuen piiristä kauemmaksi. Eli hieman kärjistäen voisi sanoa, mitä huonommin voit sitä vähemmän saat tukea.” – Teemu Vartiamäki

Vartiamäen (2011) mukaan yleensä näiden lasten kohdalla poissulkemisen kulttuuri jatkuu myös koulun ulkopuolella vapaa-ajan harrastuksissa, nuorisotaloilla, ostoskeskuksissa ja vanhempien väsyessä jossain määrin myös kotona. Tällä hän perustelee ajatuksensa, että syrjäyttäminen on aina aikuisten vika ja näin ollen se koskettaa ihan jokaista.

”Minusta arvokeskustelua pitäisikin käydä aina itsestä lähtien ajatuksella: ”Jos minä suljen lapsen pois, mitä hänelle jää ja millainen on hänen elinympäristönsä ratkaisuni jälkeen?” ” – Teemu Vartiamäki

Vartiamäen & Luoman (2011) mielestä sosiaalinen syrjäytyminen on pitkittynyt sarja epäonnistuneita, hylkääviä kohtaamisia joissa henkilö kokee negatiivisia vastaanottoja ja tunnetiloja. Nämä epäonnistuneet kohtaamiset ovat syrjäyttämistä ja pitkittyessään ”en ole tervetullut tänne” -tunnetila aiheuttaa syrjäytymistä. (mt.) Vartiamäki (2011) myös ajattelee, ettei kukaan haluaisi syrjäytyä sosiaalisesti omasta tahdostaan. Hän myös painottaa, että tämän ajatuksen taustalle pitäisikin kysyä kokeeko yhteiskunnan määritelmien mukaan syrjäytynyt ihminen itse olevansa syrjäytynyt. Yleisen syrjäytymisen määritelmän mukaan maaseudulla asuva hiljainen vanhapoika on syrjäytynyt, vaikka eläisikin omasta mielestään rauhallista ja tasapainoista elämää, eikä kaipaisi erilaisia aktiviteetteja elämäänsä (Harju 2005, 136).

” Summasummarum, ajattelen, että syrjäyttäminen on niitä pieniä tekoja, arjen kohtaamisia ja osasia sosiaalisessa syrjäytymisessä, joka puolestaan on ikään kuin laaja termi vailla konkretiaa.” – Teemu Vartiamäki

Vartiamäki & Luoma (2011) pohtivat syrjäyttämällä olevan yksilön itsetuntoon tuhoisia vaikutuksia. Tuntemukset siitä, ettei kukaan pärjännyt eikä halunnut olla kanssani ja minut suljettiin pois, lisää heidän mielestä varmasti turvattomuuden tunnetta. Heidän mielestään syrjäyttäminen voi luoda alkukipinän lopulliselle syrjäytymiselle. Syrjäytetty henkilö ajattelee, miksi yrittää kun kukaan ei kuitenkaan halua olla tekemisissä. Vartiamäki (2011a) lisää, että arvottomuuden tunne on musertava, yksilö kokee, että häntä vihataan eikä hänestä ole kuin haittaa. Vartiamäki (mt.) ajattelee, että ihmisen perustarpeisiin liittyy tarve kuu-

lua johonkin ja olla jollakin lailla merkityksellinen. Tätä samaa ajattelutapaa tukee myös Abrams, Hogg ja Marques kirjassaan *The Social Psychology of Inclusion and Exclusion* (2005, 28), kun he kertovat tarpeen kuuluvuuden tunteeseen olevan yksi ihmisen voimakkaimmista motivaatioista heti ruoan ja suojan jälkeen.

” John Wikström on sanonut mielestäni hyvin, että kaikella tekemisellään ihminen viestittää ympärilleen kysymystä ”Näetkö minut?” Jos hyväksyntää ei saa hyvällä, haetaan sitä sitten vaikka jengeistä esimerkiksi pelon kautta. Kun sua pelätään, on sekin vahva tunne kuulua johonkin ja saada olemassa ololleen merkitys. ” – Teemu Vartiamäki

Vanhemmat vaipuvat helposti epätoivoon, kun he näkevät lapsensa lentävän pihalle koulusta, harrastuksista tai muista yhteisöistä. Vanhempien tunne siitä, että kukaan ei halua olla tekemisissä lapsensa kanssa, on musertava. (Luoma 2011.)

” Tällaisissa kodeissa, missä on syrjäytettyjä lapsia, yhteiskuntavastaisuus kasvaa varmasti.” – Jussi Luoma

”Yhteisö taas joka syrjäyttää, saattaa taas kokea helpotuksen tunteen. Poissa silmistä, poissa mielestä. Syrjäyttämisestä saattaa pahimmillaan joissain yhteisöissä kasvaa toimintakulttuuri.” – Jussi Luoma

Vartiamäen (2011a) mukaan lapsen poissulkeminen saattaa jossain tilanteissa olla perusteltua, mutta hänen mukaansa koskaan ei saisi tulla tilannetta, jossa lapsen arjen kokonaisuutta ei huomioida. Jos koulupäiviä lyhennetään, jotain tukea pitää tulla tilalle (mt.)

”Syrjäyttämiseen voitaisiin puuttua sillä, että lyhentämisen sijaan koulupäivää pidennettäisiin mutta akateemista, tieto-opetusta vähennettäisiin, mutta aikuisen aikaa tulisi lisätä.. ”Minä olen täällä teitä varten” -menteliteetti.” – Teemu Vartiamäki

Luoman (2011) mukaan yhteisön ja yhteiskunnan kannalta suurimmat hyödyt syrjäyttämiseen puuttumisesta olisi säästöt. Hänen mukaansa syrjäyttäminen johtaa syrjäytymiseen, jonka kustannukset yhteiskunnalle voidaan laskea rahassa. Vartiamäen ja Luoman (2011) mukaan yksilön kohdalla syrjäyttämiseen

puuttumisessa saattaa olla kyse koko elämästä. Kokemus lapselle, että joku aikuinen välittää, pitää huolta, puolustaa häntä eikä hylkää, luo toivoa ja uskoa tulevaan. ”Minulla voi sittenkin olla paikkani tässä maailmassa...” (mt.).

” Ehkä kaikkein suurin hyöty on siitä, että yleisesti ottaen jos itse kokee välittämistä ja hyvää, haluaa sitä myös jakaa ympärilleen. Tämä taas pitää sisällään laajasti yhteiskuntavastuullisuutta, rehellisyyttä ja turvallisuutta.” – Teemu Vartiamäki

3.2 Käsitteiden yhteenvetoa

Syrjäytyminen, sosiaalinen vahvistaminen ja syrjäyttäminen ovat kaikki avainkäsitteitä nuorten parissa työskentelevien keskuudessa. Mielestäni kaiken nuorten parissa tehtävän työn lähtökohtana pitäisi olla sosiaalinen vahvistaminen, mikä onkin monen nuorisotyötä tekevän järjestön tärkein ajatus. Esimerkiksi Partio ja 4H-toiminta tukevat tätä ajatusta kasvattamalla nuorta aktiiviseksi kansalaiseksi ja tukemalla ryhmässä työskentelyä. Nämä ovat mielestäni sosiaalisesti vahvistavia työvälineitä. (Partio, 2011; 4H, 2011.) Myös opinnäytetyöni tilaajana oleva Icehearts tekee erittäin laadukasta työtä poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi tarjoamalla heille pysyvän ja ennen kaikkea ilmaisen urheiluharrastuksen läpi lapsuuden ja nuoruuden. Samalla he tarjoavat miespuolisen kasvattajan, johon toiminnassa mukana oleva poika pystyy luottamaan ja turvautumaan hänen tukeensa niin kotona, koulussa kuin vapaa-ajallakin.

Jos nuori ei kuulu mihinkään nuorisojärjestykseen tai ole muussa sosiaalisesti vahvistavassa toiminnassa mukana, on hänellä vaara syrjäytyä yhteiskunnasta. Tämä ei kuitenkaan ole ehdotonta. Välttämättä kaikki hiljaiseloa viettävät nuoret eivät koe olevansa syrjäytyneitä, vaikka yhteiskunnan kriteerien mukaan näin on (Harju 2005, 136). Mutta jos hän kokee varhaisen elämänsä aikana useita epäonnistumisen hetkiä, hänellä saattaa kehittyä ajatus, miksi yrittää jos millään ei ole mitään merkitystä. Tämä ajatusmaailma lisää kierrettä syrjäytymiseen ja henkilö ei välttämättä halua edes kääntää kurssinsa suuntaa, peläten sen aiheuttavan vain uusia epäonnistumisen hetkiä.

Vartiamäki ja Luoma (2011) pohtivat syrjäyttämisen käsitettä. Minulle käsite oli uusi, enkä ollut ennen kuullut ajattelutavasta, että aikuiset, lasten kasvattajat saattavat pienillä tahattomilla tai tahallisilla teoillaan sysätä nuoria yhteiskunnan ulkopuolelle, aiheuttaen siis heidän syrjäytymisen. Tämä ei Vartiamäen ja Luoman (2011) mukaan tapahdu hetkessä, mutta tarkemmin kuin asiaa ajattelee, niin onhan tällä väitteellä perää. Urheiluseuroissa on jo junioritasolla karsintajärjestelmä, jossa valitaan parhaimmat pelaajat heidän joukkueen kokoonpanoon mukaan. Jos lapsi ei ole tarpeeksi hyvä, tai hän ei onnistu näyttämään taitoja juuri sillä hetkellä, valmentaja jättää hänet joukkueen ulkopuolelle. Koulumaailmassa opettaja käskee oppilaan luokan ulkopuolelle tämän häiritessä tuntia, tai rehtori erottaa oppilaan väliaikaisesti tämän rikottua koulun järjestyssääntöjä. Nämä oppilaan aiheuttamat teot eivät tietenkään ole hyväksyttäviä, mutta niiden taustalla saattaa olla suurempia vaikeuksia, jotka johtavat väriin tekoihin. Näin ollen koulu syrjäyttää oppilaan, tämän tarvitessa apua. Tällaiset teot saavat lapsen tuntemaan itsensä merkityksettömäksi ja lisäävät kierrettä väriin tekoihin. Syrjäytymisen kierre on jo saanut alkunsa. Syrjäyttämisen käsite on hyvä tuoda päivänvaloon, jotta kaikki kasvattajat pysähtyisivät miettimään aiheuttaako heidän tekonsa syrjäytymistä.

4 Sosiaalinen kehitys

Sosiaalinen kehitys on laaja termi, joka muodostuu monista pienemmistä osa-alueista. Yksi merkittävimmistä ja tärkeimmistä sosiaalisen vuorovaikutuksen osa-alueista on sosiaalinen kompetenssi (Salmivalli 2008, 71.) Sosiaalinen kompetenssi tai Salmivallin käyttämä sosiaalinen pätevyys määritellään usein omien päämäärien saavuttamiseksi vuorovaikutustilanteissa, kuitenkin niin että myönteiset suhteet muihin säilyvät (mt., 78). Useat tutkijat ovat olleet sitä mieltä, että sosiaalinen pätevyys on yläkäsite sosiaalisille taidoille. Niitä ei voi siis ujuttaa samaan määritelmään. (mt., 72.) Salmivalli tuo kirjassaan esille sosiaalisen kompetenssin viisi eri osa-aluetta: sosiaaliset taidot, sosiokognitiiviset taidot, emootiot ja niiden säätelyt, motivationaalisen näkökulman ja sosiaalisen pätevyyden kontekstissa (mt., 73–74). Avaan yllä olevista käsitteistä vain niitä, jotka ovat työssäni tärkeimpiä. Lisäksi olen avannut käsitteen vertaisryhmä.

4.1 Sosiaaliset taidot

Käyttäytymisen muodot, joita tarvitaan menestymiseen sosiaalista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa vaativissa tilanteissa ovat sosiaalisia taitoja. Tilanteiden havaitseminen ja tulkinta, muiden toiminta ja sosiaaliset normit ohjaavat kaikkea sosiaalista käyttäytymistä. Nämä taidot ovat opittuja, vaikkakin ihmisen synnynnäisellä temperamentilla voi olla niihin vaikutusta. Yksittäisten sosiaalisten taitojen luettelo olisi erittäin laaja, joten seuraavassa keskitytään sellaisiin sosiaalisiin taitoihin, jotka ovat keskeisiä vuorovaikutustilanteissa niin henkilöiden välillä kuin ryhmätoiminnassa ja sosiaalisissa verkostoissa. (Laine 2005, 115–116; Salmivalli 2008, 79.)

4.1.1 Liittymiskäyttäytyminen

Ihmisillä katsotaan olevan synnynnäinen temperamenttiinsa perustuva tarve muiden ihmisten seuraan liittymiselle. Useimmilla tämä tarve on vahva, joskin lähestymismotivaation voimakkuus vaihtelee tilannekohtaisesti. Lähestymismotivaatio ja taito liittyä sosiaaliseen kanssakäymiseen helpottavat ihmisten välistä vuorovaikutusta sekä ihmissuhteiden solmimista ja ylläpitämistä. Ihmissuhteiden solmiminen on monimutkainen psykologinen prosessi johon vaikuttavat henkilön temperamentti, kokemukset aikaisemmista seuraan liittymisistä sekä erityisesti lapsena oppimansa tapa olla vuorovaikutuksessa omiin vanhempiin ja kavereihin. Lisäksi vaikutusta on sosiaalisella statuksella sekä sosiaalisella kulttuurisella ympäristöllä, joka vaikuttaa hänen sosiaalisiin toimintatapoihin ja normeihin. (Laine 2005, 116.)

4.1.2 Prososiaalisuus

Ihmisen sosiaalinen käyttäytyminen vaihtelee prososiaalisesta (prososiaalisuus) epäsosiaaliseen (aggressio). Sosiaalipsykologisen käsityksen mukaan prososiaalinen, epäsosiaalinen ja aggressiivinen käyttäytyminen ovat toimijan omien motiivien lähtökohtia. Joskin prososiaalisuus ja epäsosiaalisuus ovat kulttuu-

risidonnaisia. Prososiaalisuutta motivoi altruistinen halu auttaa toista ihmistä. Kyseiseen käyttäytymiseen vaikuttavat yhteisön monet sosiaaliset normit kuten vastavuoroisuus, sosiaalinen vastuu, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus sekä omakohtaiset normit. Prososiaalisen ihmisen persoonallisuus usein koostuu monista positiivisista piirteistä kuten altruistisesta toiminnasta, yleisestä sosiaalisesta suuntautuneisuudesta, hyvistä vuorovaikutus- ja itsesääätelytaidoista, terveestä itsearvostuksesta, jämäkkyudestä sekä taidosta pitää puoliaan. Nämä taidot helpottavat sosiaalisten suhteiden solmimista ja ylläpitämistä. (Laine 2005, 118.)

4.1.3 Yhteistoiminnallisuus

Yhteistoiminnassa ihmiset pyrkivät yhdessä yhteisen päämäärän ja molemminpuolisen hyödyn saavuttamiseen. Monissa tutkimuksissa on ilmennyt se, että ryhmät saavuttavat yhteistoiminnassa yleensä parempia tuloksia, kuin keskenään kilpaillessaan. yhteistoiminnassa ihmiset myös sitoutuvat paremmin toimintaan ja auttavat enemmän toisiaan, kuin kilpailuun perustuvassa tilanteessa. Yhteistoiminta edellyttää ihmiseltä monenlaisia yleisiä valmiuksia, kuten kykyä tehdä aloitteita, kykyä kuunnella ja ottaa huomioon toisten mielipiteitä. Kykyä noudattaa sääntöjä, aktiivista toimintaa ryhmässä, sosiaalista herkkyyttä toimia hienotunteisesti, taitoa hyväksyä ja kannustaa muita. Taitoa selvittää konfliktitilanteita, halua suostua kompromisseihin ja taitoa pitää puoliaan tarvittaessa. (Laine 2005, 121.)

4.1.4 Mieliala ja tunteet

Ihmissuhteissa on merkitystä ihmisen perusmielialalla ja tunteilla. Kokeellisten tutkimusten perusteella on todettu, että hyvällä tuulella ollessaan ihminen on optimistisempi ja anteliaampi kuin muulloin. Kielteinen mieliala saa ihmisen pohtimaan omia vaikeuksiaan, eivätkä ihmiset ole silloin kovinkaan kiinnostuneita muiden ongelmista ja auttamisesta. toisaalta syyllisyyden tunne, joka on myös kielteinen tunne, kuitenkin virittää auttamisen halun. Tämä perustuu siihen, että syyllisyydessä on kysymys ihmissuhteista. Toista loukannut ihminen pyrkii sovit-

telemaan tekonsa jotenkin. Tällöin prososiaalinen käyttäytyminen vähentää ahdistusta ja epämiellyttäviä tunteita. Ihmisen perusmieliala liittyy myös hänen synnynnäiseen temperamenttiinsa. Tämä näkyy hänen statuksessaan vertais-suhteiden verkostossa. Myönteiseen sosiaaliseen käyttäytymiseen liittyy tilanteeseen sopivien tunteiden tunnistaminen ja ilmaiseminen sekä omien emotionaalisten aikeiden osoittaminen. Sosioemotionaalisesti taitava ihminen pystyy kontrolloimaan pahantuulisuuttaan ja aggressiotaan ja kykenee täten sopeuttamaan mielialaansa tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos tähän ei pysty, itsesääteilytaidon puuttuessa saattaa aiheutua varsin onnettomia seurauksia. (Laine 2005, 122–123.)

4.2 Sosiokognitiiviset taidot

Lasten ja nuorten sosiaalista käyttäytymistä tutkitaan nykyisin sosiaalisen informaation prosessoinnin mallilla. Kyseisessä mallissa sosiaalisen tiedon käsittelyä ohjaavat toisaalta sisäiset representaatiot (skeemat, skriptit, säännöt...) jotka ovat tallentuneet pitkäkestoiseen muistiin, toisaalta sosiaalisissa tilanteissa läsnä olevat vihjeet. Lapset havainnoivat ja käsittelevät näitä vihjeitä eri tavoin. Sosiaalisen tiedon käsittely muodostuu viidestä eri vaiheesta: tilannevihjeiden havainnointi, vihjeiden tulkinta, tavoitteen asettelu, vaihtoehtoisten toimintastrategioiden haku muistista sekä sopivan strategian valinta. Näiden seurauksena on sosiaalinen käyttäytyminen. (Salmivalli 2008, 106.)

4.3. Vertaisryhmä

Laine (2005, 206) toteaa kirjassaan vertaisryhmien olevan lapsen ja nuoren kannalta tärkeä osa kehitystä ystävyysuhteiden lisäksi. Ryhmään kuuluminen ilmentää perustarvetta läheiseen inhimilliseen kiintymykseen toisen henkilön kanssa. Myös mukavien tovereiden muodostaman verkoston ansiosta sosiaalinen kanssakäyminen on mahdollista. Ystävyteen liittyvä emotionaalinen kiintymys ja sosiaalisen verkoston kontaktit ovat luonteeltaan erilaisia, eivätkä ne voi korvata toisiaan. Vanhemmiten ystävyys-, kaveri- ja muut vertaissuhteet tulee yhä tärkeämmiksi, kun lapsi ja nuori kasvaessaan irrottautuu vanhemmis-

taan. Tämän myötä sekä myönteiset ystävyysuhteet että vertaisryhmän hyväksyntä ovat sosiaalisessa maailmassa tärkeitä kehitystä tukevia tekijöitä. (mt.)

Laine (2005, 206) mainitsee kirjassaan myös laajaan kehityspsykologiseen tutkimuskirjallisuuteen vedoten, että edellä mainituilla suhteilla on selvä yhteys lapsen ja nuoren psykososiaaliseen kehitykseen. Vuorovaikutussuhteet tarjoavat täsmälleen sen kontekstin, jossa perustaidot ja kyvyt pääsevät esille ja kehittyvät. Toverit toimivat myös jokapäiväisinä kognitiivisen ja sosiaalisen tiedon tuottajina tarjoten lapselle ja nuorelle välttämättömät sosiokognitiiviset ja emotionaaliset resurssit, joiden avulla hän toimii ja pystyy sopeutumaan sosiaaliseen maailmaansa. Vertaisryhmän sosiaalisessa verkostossa opitaan sosiaaliselle kanssakäymiselle hyödyllisiä taitoja, kuten itsetuntemusta, itsetuntoa, vertailua, sosiaalisen todellisuuden tajuamista ja sosiaalisia taitoja. Oikeastaan sosiaalinen verkosto voidaan nähdä ihmisen tarpeiden mukaisesti muuttuvana eräänlaisena prosessina, jossa ihmisiin vaikutetaan ja jossa he myös itse vaikuttavat. (mt.)

Eri ihmisen kannalta sosiaalinen verkosto voi olla erilainen. Kuten myös myönteiset ystävyys- ja kaverisuhteet myös hyvä tovereista muodostuva verkosto tukee lapsen ja nuoren kehitystä. Jos lapsi tai nuori kokee olevansa vertaisryhmässään pidetty ja hyväksytty, tukee se hänen kehitystään. Vastaavasti riskitekijä hänen kehitykselleen on vastakohtainen tilanne. Ryhmässä menestyminen helpottaa sopeutumista päiväkotiin ja kouluun sekä vahvistaa myös oppimismotivaatiota ja edistää myönteisiä kouluasenteita. Myönteiset kokemukset ryhmässä antavat mahdollisuuden tuntee kuuluvansa ryhmään. Todennäköisesti lapset ja nuoret voivat tarjota vertaisryhmässä toisilleen sellaisia voimavaroja, joihin aikuisilla ei ole keinoja. Vertaisryhmä onkin yksi tärkeimpiä psykologiseen sopeutumiseen vaikuttavia tekijöitä. (mt.)

5 Tutkimuksen toteutus

Tässä luvussa käsittelen tarkasti tutkimukseni tarkoituksen, tavoitteen, tutkimusongelman sekä käyttämäni menetelmän. Myöhemmin tarkastelen tutkimukseni aineistonkeruuta ja viimeisessä alaluvussa analysoin tutkimukseni tuloksia sekä pohdin tutkimukseni luotettavuutta.

5.1 Tutkimustehtävä ja -ongelma

Tutkimukseni tehtävänä oli kartoittaa Icehearts toiminnan konkreettisia vaikutuksia Vantaan Iceheartsin 94–95- jääkiekkjoukkueen toiminnassa mukana olleiden poikien elämään. Lisäksi tarkastelin mukana olleiden poikien huoltajien mielipiteitä poikien kasvamisesta toiminnan aikana. Tutkimukseni tavoitteena oli tarjota hyödyllistä tietoa toiminnan vaikutuksista mukana olevien poikien elämässä, toimeksiantajani Vantaan Iceheartsin ja yleisemmin Suomen Iceheartsin toiminnan laajentamisen edistämiseksi uusille paikkakunnille. Tutkimusongelma muodostui yhdessä minun ja tutkimukseni ohjaavan Iceheartsin edustajan keskustelun lopputuloksena. Tutkimuskysymykset muodostuivat pääongelman pohjalta sekä opinnäytetyötäni ohjaavan lehtorin vinkkien avulla.

Pää tutkimuskysymykseni on

Millä tavoin Icehearts-joukkue toiminta tukee lapsen kasvamista sosiaalisen vahvistamisen avulla?

Tutkimuskysymykseni ovat:

- Miten pojan käytös on muuttunut toiminnan aikana?
- Miten joukkue toiminta on muuttunut vuosien varrella?
- Kuinka joukkue toiminta on tukenut pojan kasvatusta?
- Miten luottamus ilmenee joukkueen sisällä?

- Miten Iceheartsin vaikutus näkyy pojan arvomaailmassa sekä tulevaisuuden suunnitelmissa?

5.2 Käytetyt menetelmät

Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän. Tämä sopi paremmin tutkimukseeni, koska koin tällä menetelmällä saavani paremman tutkimustuloksen pieneen kohderyhmääni nähden. Kvalitatiivinen tutkimus sopii hyvin empiirisen ilmiön tutkimiseen, jolloin laadullisia menetelmiä pidetään vain työkaluina ja tutkimuksessa tulee korostaa kohdeilmiön käsitteellisen pohdinnan merkitystä (Eskola & Suoranta 2008, 14–15). Hirsjärvi & Remes & Sajavaara (2009, 161) puolestaan toteavat kirjassaan kvalitatiivisen tutkimuksen olevan todellisen elämän kuvaamista lähtökohdiltaan ja siinä pyritään kohteen tutkimiseen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisten tutkimusmenetelmien valintaa puoltaa tässä tutkimuksessa tutkimustehtävien luonne. Tavoitteena oli saada tutkittavilta subjektiivisia näkemyksiä ja merkityksiä käsiteltävästä aiheesta. Samalla oli myös mahdollisuus esittää lisäkysymyksiä tarvittaessa.

Kvalitatiivisen tutkimukseni menetelmänä oli tapaustutkimus, koska tutkimukseeni koski yhden joukkueen jäsenten kertomuksia käsiteltävään asiaan. Tutkimuksellani pyrin siis selvittämään Icehearts toiminnan vaikutuksia nuorten elämään, joka on tapaustutkimukselle ominaista; siinä pyritään saamaan tietoa jostakin, mikä ei ole entuudestaan tiedossa, mutta vaatii kuitenkin lisävalaisua (Laine & Bamberg & Jokinen 2007, 10).

Aineiston keräsin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla, jossa haastattelut etenivät tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä siitä syystä, että yksi haastattelun aspekteista, haastattelun teema-alueet, aihepiirit, ovat kaikille samat (Hirsjärvi & Hurme 2004, 48). Teemahaastattelussa oleellisinta onkin se, että haastattelu etenee yksityiskohtaisten kysymysten sijaan tiettyjen keskeisten teemojen varassa, mikä pääosin vapauttaa haastattelun tutkijan näkökulmasta ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. Teemahaastattelu toisaalta huomioi sen, että ihmisten tulkinnat asioista ja hei-

dän asioille antamansa merkitykset ovat keskeisiä, mutta kuitenkin myös sen, että merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 48.) Teemahaastattelun valintaa voidaankin pitää tässä tarkoituksenmukaisena, sillä sen kautta saa esiin hyvin eri tahojen äänen, sekä tutkija vaikuttaa annettuihin vastauksiin minimaalisesti. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta siinä ei käytetä valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltava saa vastata omin sanoin (Eskola & Suoranta 2008, 86). Liitteissä 2 ja 3 on teemahaastattelurunko.

Teemahaastatteluun kuului haastattelun aihepiirien, teema-alueiden etukäteen määrittely (Eskola & Suoranta 2008, 86). Organisaation edustaja oli yhteyshenkilönäni haastateltaviin. Hän kyseli mahdollisilta henkilöiltä halukkuutta haastatteluun ja sopi heidän kanssaan haastatteluajat niissä raameissa, mitkä olin hänelle haastattelun suhteen antanut. Haastateltavilla ei ollut etukäteistietoa haastattelun aihepiireistä. Haastattelun tavoitteena oli selvittää, mitä haastateltava ajattelee aiheesta. Haastattelu on vuorovaikutustilanne, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa (Eskola & Suoranta 2008, 85; Hirsjärvi & Hurme 2004, 48-49). Haastattelu sisältää sekä etuja että haittoja. Haastattelun etuja ovat mm. se, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen niin vaatiessa ja vastaajia myötäillen. Haastatteluaiheiden järjestystä voidaan säädellä. Haastattelua pidetään ainutlaatuisena tiedonkeruumenetelmänä, sillä siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Ongelmallisempia puolia ovat esimerkiksi ajan vieminen, haastattelun edellyttämä huolellinen suunnittelu ja haastattelun monet virhelähteet. Haastattelussa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia, mikä saattaa heikentää haastattelun luotettavuutta. Merkillepantavaa on myös haastatteluaineiston konteksti- ja tilannesidonnaisuus. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 35; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 204–207.) Haastattelun avulla tutkija voi päästä haastateltavan näkökulmaan sisälle. Laadullisen haastattelun oletus on, että toisten näkökulma on merkityksellinen. (Patton 2002, 341.)

5.3 Tutkimusjoukon kuvaus

Haastattelun kohderyhmä oli verrattain pieni, mutta yhden ikäluokan 25 pojan ryhmästä, neljä poikaa on lähes viidesosa sen ikäluokan joukkueesta. Kun joukkueeseen on valittu lähestulkoon vain ja ainoastaan poikia, joilla on tarvetta ohjatulle vapaa-ajantoiminnalle, on joukkueen suhdeluku oman ikäryhmänsä vastaavassa tarpeessa oleviin poikiin likimain 100 %. Lähes viidesosa tästä joukkueesta oli siten suuri osa kokonaisuutta ajatellen. Tällä perustelin valintani haastateltavien määrästä. Heidän huoltajien haastattelu toi lisänäkökulmaa toiminnan vaikutuksesta ja näin ollen kykenin paremmin pohtimaan analysoinnin aikana, mikä toiminnasta tekee merkittävän, jos sekä pojan että tämän vanhemman ajatukset tukivat toinen toisiaan. Koin myös, että useampi haastateltava ei olisi tuonut tutkimukseen enää lisää tutkimustietoa.

5.4 Tutkimusaineiston kuvailu

Tutkimusaineisto koostui kahdeksasta yksilöhaastattelusta. Haastattelin neljää poikaa ja neljää heidän huoltajaa. Pojille hankin haastatteluluvan, koska nämä olivat alle 18-vuotiaita. (Liite 1) Ennen jokaista haastattelua kysyin luvan haastattelun nauhoittamiseen ja kerroin, etten käytä nauhoitetta muussa kuin tutkimustarkoituksessa ja aineisto tulee luottamuksellisesti vain minun käyttööni. Kerroin myös tuhoavani aineiston litteroinnin jälkeen, sekä häivyttäväni haastatteluissa esiintyneet nimet litteroinnin jälkeen.

Toteutin viisi haastattelua Iceheartsin toimitiloissa Vantaan Tikkurilassa sekä kolme haastattelua Tikkurilan Urheilupuiston neuvotteluhuoneessa. Haastattelut kestivät keskimäärin noin 19 minuuttia. Kaikki haastattelut toteutettiin samana päivänä elokuussa 2011. Ennen haastattelun aloittamista esittelin itseni. Aluksi juttelin jokaisen haastateltavan kanssa arkisista asioista, jotta haastattelulle välttämätön luottamus syntyisi (Hirsjärvi & Hurme 2004, 90). Tämän jälkeen kerroin tekeväni opinnäytetyötä Iceheartsista ja toivoin vastaajilta avoimia ja runsaita vastauksia, jotta aineistostani tulisi mahdollisimman kattava. Haastattelu eteni suunnittelemani haastattelurungon mukaisesti, alkaen menneisyyteen liittyvistä kysymyksistä ja päättyen poikien haastattelussa tulevaisuuden näkymiin, kun taas vanhemmat pohtivat lopuksi Iceheartsin merkitystä perheellensä. Esitin lisäkysymyksiä keskustelutilanteen niin salliessa. Teemahaastattelutilanne oli rauhallinen, eikä häiriötekijöitä esiintynyt. Haastateltavat rentoutuivat

haastattelun edetessä ja välillä vastaukset lähtivät rönsyilemään laajemminkin, mutta kokonaisuudessaan haastattelut pysyivät kasassa. Litteroitua aineistoa syntyi yhteensä 43 sivua rivivälin ollessa 1,5. Pyrin tekemään litteroinnin välttämättömien turhia toistosanoja ja äännähdyksiä tai muita verbaalisia eleitä. Koin haastattelun sisällön olevan tutkimuksessani tärkeämpää, kuin ulkoiset ääntelyt.

5.5 Aineiston analyysi ja tulkinta

Laadullisen aineiston käsittely sisältää monia vaiheita ja keskeisiltä osiltaan aineiston käsittely on sekä analyysiä että synteisiä. Analyysissä aineistoa eritellään, luokitetaan, kun taas synteisissä pyritään luomaan kokonaiskuvaa ja esittämään tutkittava ilmiö uuden näkökulman valossa. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 143.) Aineiston käsittelyssä ensimmäinen tehtävä oli litteroida haastattelut hyvin huolellisesti, joka tehtiin kaikista haastatteluista. Tämän jälkeen luokittelin aineiston vastaukset poikien haastattelumateriaaliksi ja huoltajien haastattelumateriaaliksi. Seuraavaksi listasin teemoittain kunkin haastattelijan vastaukset peräkkäin, jotta pystyin lukemaan materiaalia vaivattomasti. Näin aineisto tuli tutuksi. Analyysimenetelmäksi valikoitui teemoittelu siitä syystä, että haastattelu-runko oli muodostettu teemojen pohjalta. Aineistoa lähestyttiin aineistolähtöisesti. Teemoittelun tukena käytettiin tulkintaa ja kooditusta.

Teemoittelu aineiston analyysimenetelmänä

Kun oli kyseessä teemahaastattelu, oli ensimmäinen tehtävä järjestää aineisto teemoittain poimimalla vastauksista kuhunkin teemaan liittyvät kohdat. Luin haastattelut huolellisesti läpi ja siirsin tarpeen mukaan vastauksia ja kommentteja kysymyksiin eri puolelta yksittäistä haastattelua. Pelkistettynä aineisto tiivistyi 6,5 sivuun. Aineiston koodaamisen suoritin tekstinkäsittelyohjelmalla. Seuraava vaihe oli varsinainen analyysi, jossa luin aineiston läpi riittävän monta kertaa ja esitin siitä tulkintani. Muistiinpanoina toimivat tässä ranskalaisin viivoin merkitsemäni ydinasiat kustakin vastauksesta. Valitsin mielenkiintoisimmat kohdat, jotka katsoin myös aineiston tärkeimmiksi kohdiksi. Lopulta kirjoitin aineistosta auki edellisessä vaiheessa työstettyjen omien analyysieni parhaat pa-

lat eli kirjoitin omin sanoin omat tulkinnat siitä, mitä aineistossa on. (Ks. Eskola 2007, 169–174.)

6 Tutkimustulokset

Tutkimustuloksissa kerron omilla alaluvuillaan sekä poikien vastauksia analysoidessani esiin nousseita huomionaiheisia kommentteja ja tutkimuksen kannalta tärkeitä asioita että vanhempien haastatteluista tutkimustulosten kannalta merkittävät asiat. Jotta tulokset vastaisivat tutkimuskysymyksiä, olen luokitellut tulokset seuraavalla tavalla.

Tutkimuskysymys	Vastauksissa esiintyvä teema
Miten pojan käytös on muuttunut toiminnan aikana?	Menneisyys / Toiminnan merkitys perheelle
Miten joukkuetoiminta on muuttunut vuosien varrella?	Joukkuetoiminta / Kasvattajan tarjoama tuki
Kuinka joukkuetoiminta on tukenut pojan kasvatusta?	Joukkuetoiminta / Kasvattajan tarjoama tuki
Miten luottamus ilmene joukkueen sisällä?	Joukkuetoiminta / Kasvattajan tarjoama tuki
Miten Iceheartsin vaikutus näkyy pojan arvomaailmassa sekä tulevaisuuden suunnitelmissa?	Arvot ja tulevaisuus / Toiminnan merkitys perheelle

6.1 Pojat

Poikien haastattelusta poimin mielestäni tärkeimmät havainnot ja analysoin niitä teorian kautta.

Menneisyys

Haastatteluista selvisi, että kaksi poikaa kuului joukkueen ydinryhmään ja kaksi poikaa oli joukkueessa tasapainottavina tekijöinä. Aivan kuin joukkueen perustamisen ideana onkin, se muodostetaan ydinryhmää silmälläpitäen, mutta mukaan otetaan lisäksi poikia jotka tarvitsevat jonkinlaista tukea elämäänsä (Niemi 2008, 5; Vartiamaa, 2011b). Ydinryhmään kuuluneilla pojilla oli yhteistä käytöksessään vilkkaus lapsena. Heillä oli riittänyt virtaa touhuamiseen ja telmimiseen, mutta he olivat tulleet hyvin toimeen oman ikäistensä kanssa. Kuitenkin heillä oli ollut vaikeuksia totella aikuisia, minkä takia heidät olikin valittu ydinryhmään. Toinen tasapainottavista pojista oli hänkin ollut vilkas lapsi, mutta hänellä ei kuitenkaan ollut vaikeuksia totella aikuisia. Toinen poika oli taas ollut hyvinkin ujo lapsi, mutta oli rohkaistunut joukkueeseen tulon myötä toimimaan isommassa ryhmässä.

Ydinryhmään kuuluneet pojat suhtautuivat joukkueen kasvattajaan positiivisesti. Heidän mielestään hän oli hyvä kasvattaja, eikä heillä ollut pahaa sanottavaa kasvattajan toiminnasta. Huolimatta siitä, että heillä oli vaikeuksia totella muita aikuisia. Tähän on selvästi vaikuttanut kasvattajan asenne ja olemus poikia kohtaan. Omalla persoonalla kasvattamalla saadaan lapsi tuntemaan itsensä tärkeäksi ja näin ollen, kun kasvattaja on aito, lapsikin uskaltaa olla oma itsensä (Turkka ym. 2008, 43–44). Toinen pojista kuitenkin mainitsi, ettei pitänyt kasvattajasta silloin, kun tämä kielsi heitä tekemästä kivoja asioita, joista aikuiset eivät lainkaan pitäneet. Tasapainottavat pojat olivat yhtä mieltä siitä, että heidän kasvattajansa on pätevä tehtävässään ja osaa ottaa pojat huomioon ja kertoa asiansa ymmärrettävästi.

” Vähän tota noinni valmentajana ihan hyvä mut tota noinni sit se on vielä tommonen kaveri periaatteessa, et se just niinku tulee meidän tasolle ja heittää läppää pukukopissa ja tollee noi, et ei siinä mitään.”

Joukkue toiminta

Kaikki pojat kertoivat samoin, että joukkue toiminta on muuttunut iltapäiväkerhotoiminnasta joukkue treeneihin ja otteluihin. Välillä on ollut oheistoimintaa mukana, mutta aikaa myöten toiminta on keskittynyt harjoitukseen ja peleihin. Yksi pojista ei ole enää joukkueessa mukana, mutta pitää kasvattajaan edelleen yhteyttä.

tä. Toinen tasapainottavista pojista olisi halunnut enemmän treenejä viikkoon, mutta hän ymmärtää kuitenkin että toiminnassa on pelaamistakin tärkeämpiä asioita.

”Sehän taitaa olla et auttaa noit joil menee vähän vaikeemmin tuol koulus tai tolleen, mulla ei oo tainnu koskaan koulus tolleen et kasvattajan ois pitäny tulla tai jotain. Perusjamppa.”

Kaikki pojat olivat yhtä mieltä siitä, että joukkue toiminta tukee nuorten kasvua. Ydinryhmään kuuluneet pojat pitivät joukkuetta erittäin merkittävänä heidän elämässään, he saivat uusia kavereita sen myötä, uuden harrastuksen eikä tarvinnut olla yksin kotona, kun vanhemmat olivat töissä. Pojat olivat myös sitä mieltä, että toiminta tuki heidän kasvuaan. Esimerkiksi heidän käytöksensä oli muuttunut rauhallisemmaksi toiminnan vaikutuksesta. Toinen pojista myös koki pärjäävänsä koulussa paremmin joukkue toiminnan ansiosta. Kummatkin pojat pitivät elämässään tärkeinä asioina kavereita ja perhettä. Lisäksi toinen mainitsi koulutuksen ja liikunnan olevan tärkeitä, sekä yleisesti sen, että elämässä on kaikki hyvin. Toisen pojan mielestä kasvattaja on tärkeä tukihenkilö hänen elämässään. Kummatkin pojat olivat sitä mieltä, että joukkue toiminta on opettanut elämässä tärkeitä asioita kuten käyttäytymissääntöjä ja arkielämän askareita. Toisella pojalla on kuitenkin hankaluuksia tulla toimeen isossa ryhmässä. Ulkopuolisten ihmisten kommentit heidän ollessa toiminnassa mukana ovat olleet kannustavia ja positiivisia. Toisin kuin vastustajajoukkueen kommentit pelin aikana, ovat olleet usein epäurheilijamaisia.

Toinen tasapainottavista pojista on kokenut joukkueen tukeneen hänen kasvuaan sosiaalisesti. Hänen ujoutensa on helpottunut joukkue toiminnan myötä ja hän myös kokee oppineensa sosiaalisia taitoja joukkue toiminnan avulla. Toinen pojista kokee saaneensa toiminnasta vain hyvän harrastuksen.

”Tietty kyl mä tiijän et nuille muille kavereille se on ollu jotain vähän muutakin et niillä on ollu koulus vaikeuksii ja kasvattaja on tullu auttaa niit. Mut ei mulla oo sillee ollu mitään hämminkii.”

Sama poika kokee myös saaneen hyviä kavereita joukkue tovereista, joihin hän ei olisi edes tutustunut, ellei olisi mukana joukkueessa. Kummatkin pojat kokevat elämässään tärkeiksi asioiksi perheen, koulun ja toinen pojista pitää lisäksi

jääkiekkoa tärkeänä hänen elämässään. Ulkopuoliset ihmiset eivät ole heidän mielestään sanoneet toiminnasta mitään negatiivista kommenttia.

” Siis kyl nyt sillo joskus tota noinni kaverit sillee läpäl heitti et mä pelaan jossai ulkomaalaisten maahanmuuttajien jengissä ja tolleen, mut mä oon sanonu aina sillee et ei mejän jengissä oo visiii ollu yhtään ulkomaalaisia ja mitä väliä sillä on vaikka täällä ois olluki. Ei mua se haittaa vaikka ois olluki, kuhan pääsee pelaamaan ja tolleen.”

Näitä poikien kokemuksia sosiaalisen kasvun osalta tukee Laine (2005, 206) kirjassaan, kun hän kertoo vertaisryhmien merkityksestä nuorten elämässä. Ryhmät ovat tärkeitä sosiaalisten taitojen kehittäjänä, koska vuorovaikutussuhteet tarjoavat sen toimintaympäristön, jossa sosiaaliset taidot kehittyvät. Mitä pidempään nuori on mukana, sitä suurempi tarve hänellä on tulla joka kerta paikalle harjoituksiin. Tämä on positiivinen riippuvuus ryhmään, joka tuo tukea ja ryhtiä elämään. (Turkka ym. 2008, 99.)

Kaikki pojat olivat yhtä mieltä siitä, että joukkueessa vallitsee sisäinen luottamus. Joukkueetovereihin voi luottaa, heille voi lainata tavaroita ja he tietävät, että niitä ei varasteta vaan ne palautetaan. Kaikki pojat olivat myös yhtä mieltä siitä, että kasvattajaan voi luottaa. Hänelle voi puhua kaikista mieltä askarruttavista asioista. Sama pätee myös toisinpäin. Poikien mielestä on hyvä juttu, ettei joudu tekemistään virheistä jättämään joukkuetta, mutta ei olisi myöskään hyvä jos annetaan kaikki anteeksi. Heidän mielestään on kuitenkin hyvä, että kasvattaja saa puhumalla poikien ymmärtämään tekemänsä virheen ja näin ollen samaa ei tule toistumaan.

” No mun mielestä icehearts on just niinku hyvä niinku se kasvattaa nuoria ettei se heitä just tommost huonoist jutuist pois vaan se kasvattaa niit nuoria.”

” Kyl just kasvattaja mun mielestä yleensä niinku kertoo näistä asioista jengiläisille ja mitä on tapahtunu ja mitä niinku ois pitäny oikein ja miks sä teit tästä väärän.”

Iceheartsin perusajatuksena on, ettei joukkueesta pois sulkeminen ole koskaan rangaistus. Tämä johtaisi vain siihen, että pois suljettu menisi rikkomaan sääntöjä jonnekin muualle. Kasvattaja ei voi poistaa joukkueesta ketään, koska

yleensä ne lapset tarvitsevat joukkuetta eniten, jotka mieli tekisi poistaa. Lapsille tärkeän ihmisen poistuminen heidän arkielämästään tarkoittaa hylkäämistä. Joukkueesta pudottaminen olisi rikkinäisten perheiden lapsille jälleen uusi hylkäämisen kokemus. (mt., 76.)

Luottamussuhde kasvattajan ja nuoren välillä on koko joukkuetoiminnan lähtökohta. Kasvattaja elää osana nuorten elämää 12 vuoden ajan, ehkä jopa pidempäänkin, joten heidän tulee pystyä luottamaan toisiinsa. Kun luottamussuhde on molemminpuolinen, kasvattaja pystyy vaikuttamaan nuoren elämään tämän kuunnellessa kasvattajan antamia ohjeita ja neuvoja sekä kertomaan mikä on oikein ja mikä väärin. (mt. 43–44.)

Pojat olivat sitä mieltä, että sekä jääkiekossa, että elämässä pitää osata ja hallita samantyyllisiä asioita. Jääkiekon pelaaminen vaatii sitoutumista, aivan kuin työssä käyminenkin. Jääkiekkokentällä ei saa tapahtua mitään ylilyöntejä ja pitää noudattaa pelisääntöjä, samat asiat pätevät myös arkielämässä. Yhden pojan mielestä joukkuetoiminta on auttanut häntä noudattamaan sääntöjä.

Joukkuelajia pelatessa pitää noudattaa pelin sääntöjä, jos niitä ei noudata tulee pelikatko tai jopa rangaistus. Kaikki tässä Icehearts- joukkueessa mukana olevat haluavat pelata jääkiekkoa, joten halu olla mukana saa pojat noudattamaan sääntöjä. Iceheartsissa puututaan aina sääntöjen rikkomiseen ja niistä keskustellaan ja selvitetään miksi sääntöä rikottiin ja mitä siitä seuraa. Näitä asioita kun toistaa lähes turhautumiseen asti, pelaajat oppivat ymmärtämään sääntöjen tarkoituksen ja kaiken tämän tarkoitus on, että he oppisivat ymmärtämään myös muitakin kuin pelin sääntöjä. (mt., 103.)

Arvot ja tulevaisuus

Ydinryhmään kuuluvat pojat pitävät Iceheartsin merkitystä suurena heidän elämässään. He kokevat sen erittäin merkittävänä, koska se on ollut osa heidän elämää jo niin pitkään. Pojat uskovat, että Iceheartsin arvot ovat saattaneet vaikuttaa heidän omaan arvomaailmaansa. He myös uskovat, että ajan myötä ajattelee asioita erilailla kuin ennen. Toinen pojista on myös huomannut Iceheartsin vaikutuksesta yrittävänsä aina parhaansa kaikessa tekemisessään. Tulevaisuu-

desta kysyttäessä toinen pojista kertoi aloittavansa ammattikoulun ja toinen ei oikein tiennyt mitä tulevaisuudessa tekisi. Haastattelun lopuksi he pohtivat, mitä heidän elämänsä olisi ollut ilman Iceheartsia. He eivät oikein osanneet ajatella elämäänsä siitä näkökulmasta, uskoivat vain sen olevan hyvinkin erilaista, heillä olisi ainakin vähemmän kavereita.

Tasapainottavista pojista toinen piti Iceheartsin merkitystä vain harrastuksen tarjoajana. Jos hän ei pelaisi tässä joukkueessa, hän uskoisi olevansa jossain muussa seurassa. Hän on kuitenkin ymmärtänyt, mikä merkitys Iceheartsilla on niille, jotka toimintaa tarvitsevat eniten.

” On tää varmaan tosi monelle ollu iso apu tää icehearts et jotai just jolla on ongelmii jossain ni niille, mut ei mulle sillee mitään.”

Toinen tasapainottavista pojista koki Iceheartsin merkityksen suurena, koska se on opettanut hänelle sosiaalista käyttäytymistä ja yhdessä olemista. Kummatkin pojat kokivat, että toiminta on ohjannut heidän arvomaailmaansa ja kasvattajalla on ollut suuri vaikutus heidän ajattelutapaansa.

” Kasvattaja on niin hyvä puhumaan tolee noi et puhuu järkee ja just tulee meijän tasolle et osaa puhuu sillee et siihen pystyy luottaa et se on oikein eikä voi tehdä mitään tollasta sillee.”

Kummallakin pojalla on selvät suunnitelmat tulevaisuuden varalle. He käyvät kouluja ja haluavat työllistyä heille mieluisalle alalle, kuten liikunnan pariin. Pojat pohtivat, olisivatko he erilaisia, jos he eivät olisi lähteneet mukaan Iceheartsiin. Kumpikin oli sitä mieltä, että heidän elämänsä ja olemuksensa olisi erilainen. Toinen pojista kertoi tässä joukkueessa olevan hänenlaisia kavereitaan, toisin kuin jossain muussa jääkiekkjoukkueessa.

” Ne on sellasii vähän leuhkoja tota noin ni tekee vähän niinku mitä ite lystää ne ei niin kuuntele ollenkaan ja toleeen, ne ei osaa ottaa neuvoja vastaan ja toleeen. Ne ei osaa kuunnella ollenkaan ja toleeen.”

6.2 Huoltajat

Huoltajien vastauksista löytyy yhteneväisyyksiä Icehearts joukkue toiminnasta poikien mielipiteiden kanssa. Lisäksi haastatteluissa esiintyi pohdintaa kasvattajan tarjoamaan tukeen perhettä kohtaan. Poimin seuraavaksi mielestäni tärkeimmät havainnot heidän haastatteluista.

Menneisyys

Toisen ydinryhmään kuuluvan pojan huoltaja kertoi pojan käytöksen rauhoittuneen iän myötä ja ryhmässä toimimisen olleen hyvä juttu hänen kohdalla. Toinen ydinryhmän poika jäi huoltajan mukaan joukkueen toiminnasta pois fyysisistä syistä. Tasapainottavien poikien huoltajat kertoivat toiminnan niin ikään muuttaneen poikien käyttäytymistä. Toisen pojan huoltaja kertoi pojan rauhoittuneen paljon alkuajoista. Huoltajan mukaan toinen poika on tullut rohkeammaksi ja saaneen lisää varmuutta porukassa toimimiseen, ujoudestaan huolimatta. Tasapainottavien poikien huoltajien mielestä taloudellinen tuki harrastuksen tarjoamiseen on erittäin hyvä juttu ja toinen huoltaja painotti tämän merkitystä suuresti heidän elämässään.

Kasvattajan tarjoama tuki

Ydinryhmään kuuluneiden huoltajien mielestä kasvattajan tarjoama tuki on ollut erittäin antoisaa ja tarpeellista. Hänelle on voinut soittaa ja kertoa huolensa ja kasvattaja on puhunut asiasta pojalle, minkä vaikutuksesta tilanne on helpottunut. Kasvattaja on tarjoutunut myös tulemaan koulupalaveriin koulun ja perheen väliin toimivaksi puskuriksi ja perheen tueksi tällaisissa tilanteissa. Alkuaikoina kasvattaja osasi myös käsitellä poikia iltapäiväkerhossa rauhoittelutilanteissa, jos he purkivat pelissä tulleen tappion raivonpuuskana. Tasapainottavissa perheissä kasvattajan tarjoama tuki on ollut olemassa, mutta sitä on tarvinnut hyvin harvoin perheen tarvitessa vain harrastusta pojalle.

Ydinryhmään kuuluneiden huoltajien mukaan kasvattajan rooli perheen tukemisessa on toisessa perheessä erittäin suuri ja toisessa kasvattajan olemassaolo on ollut hyväksi ja on luonut turvaa. Toisessa perheessä kasvattajan tukea on tarvittu enemmän ja hänellä on ollut merkittävä rooli perheen tukemisessä. Kasvattaja on myös vähentänyt merkittävästi huoltajien kasvatustaakkaa tarjoten

tietonsa ja taitonsa perheen tueksi. Tasapainottavissa perheissä kasvattajan rooli on ollut pojan valmentaja, eikä hänen ole tarvinnut puuttua kasvatuksellisiin asioihin perheessä. Kasvattajan tehtäviin ei kuulu perheiden kasvatustapojen arviointi, mutta hänellä pitää olla valmiudet keskustella perheiden kanssa kasvatustavoista aina tarpeen mukaan (Turkka ym. 2008, 44).

Luottamussuhde huoltajien ja kasvattajan välillä oli kaikissa tapauksissa erittäin luja. He voivat luottaa toisiinsa, eivätkä kyseenalaista toistensa kasvatuksellisia päätöksiä, koska kaikkien huoltajien mukaan heillä ja kasvattajalla on hyvin samanlaiset kasvatukselliset ajatukset.

Iceheartsin merkitys perheelle

Ydinryhmään kuuluneiden osalta Iceheartsilla on ollut iso merkitys perheen arjessa. Toisen huoltajan mukaan ilman sitä ei olisi ollut mahdollista tarjota pojalle jääkiekon harrastamista, koska taloudellinen tilanne ei olisi sitä mahdollistanut. Ydinryhmään kuuluneen toisen huoltajan mukaan Iceheartsin merkitys perheelle on ollut ennen suurempi kuin nykyään. Kuitenkin Icehearts on edelleen tärkeä osa perheen elämää ja se on ollut avunlähde etenkin perheen äidille. Tasapainottavien poikien perheissä Iceheartsin merkitys on ollut vain harrastuksen tarjoajana ja taloudellisena turvana kalliin harrastuksen mahdollistamisessa. Perheiden arkeen toiminta on vaikuttanut vain harjoitusten ja pelireissujen osalta.

Ydinryhmään kuuluvien perheissä on havaittu toiminnan tarjoaman tuen ja kasvatuksen myötä muutoksia pojan arvomaailmassa ja käyttäytymisessä.

”No hyvään suuntaan just tämän tämmösen niinku ryhmässä työskentelemisen kannalta, ja sit sen kannalta että ottaa myös huomioon niitä jotka on huonompia siinä. Noh, tällä hetkellä siinä, tässä tapauksessa jääkiekossa. Että yks semmonen poika oli, ei oo kyllä vuosiin ollu, mutta sillon oli, ni joka oli tosi huono luistelemaan, mutta sekin kävi peleissä ja hän meni aina neuvomaan sitä, mitä minä en tietysti nähny sieltä jäältä, mutta kasvattaja sitte sano, että semmonen piirre on tullu vaikkakin se leikkii semmosta kovista, mutta semmonen piirre on että se neuvoo ja auttaa niitä ketä se näkkee, että toi ei nyt ossaa luistella eikä se ymmärrä tästä jääkiekosta nyt hirveästi, mutta se meni ja neuvo ja autto, et semmonen on mun mielestä tullu. Epäilen että ei ois niinku tullu ilman iceheartsia, semmosta piirrettä tässä ollenkaan.”

Samaisessa pojassa on huomattu muutoksia käyttäytymisessä Iceheartsissa mukanaolon aikana ja huoltajan mukaan nämä muutokset pohjautuvat Iceheartsin toiminnan vaikutuksesta.

”Se on ollu niinku tämmönen ryhmäkäyttäytyminen ja sosiaalisuus on hänelle ja kyllä mä oon sitä mieltä että se on niinku ihan tuolta iceheartsista, koska hänellä on taas sitten oppimisvaikeudet niin voimakkaita että se koulunkäynti on ihan niinku karseeta ja tota, siten kuitenkin saa niinku pätee siellä jäällä ja muutenkin harrastuksissa, nämä ehkä.”

Toisen ydinryhmään kuuluvan pojan huoltaja kertoi, että toiminnassa mukana oleminen on vaikuttanut positiivisesti pojan arvomaailmaan. Tämä näkyy muun muassa siten, että poika pystyy nykyään toimimaan pienryhmässä paremmin kuin ennen. Suuressa ryhmässä toimiminen on kuitenkin vielä vaikeaa. Hän on myös huoltajan mukaan kasvanut paljon henkisesti viimeisten vuosien aikana. Tasapainottavien poikien huoltajat kertoivat Iceheartsin vaikutusten näkyvän pojan arvomaailmassa terveellisinä elämäntapoina. Myös suvaitsevaisuus on Iceheartsin arvojen ja asenteiden vaikutuksen ansiota.

” No kyllä mä luulen joo, koska tossa kuitenkin muitakin jääkiekkjoukkueita on ollu vastustajina ja välillä tuntuu että ei niinku puututa ollenkaan semmoseen rasismikeskusteluun ja tämmöseen niinku haukkumiseen. Täällä ei kyllä mitä nyt oon seurannu, ni kyllä tulee niin, mielellään nämä vanhemmatkin pelaajat, jotka ovat sitä vuoden 90 joukkuetta, ni siellä oli enemmän näitä maahanmuuttajia, ni ne tulee mielellään näitten nuorempien reeneihin ku ne on isompia ni sit voi tietysti tasaväkisesti pelaamaan.”

Myös Iceheartsin kehittäjien keskusteluissa suurin ilonaihe on ollut joukkueissa pelaavien poikien, koko joukkueen, suvaitsevaisuus. Kenellekään joukkueessa mukana olevalle suvaitsevaisuus ei ole enää vain eri rotujen tai uskontoryhmiin kuuluvien kanssakäymisen sujumista. Kasvattajien on pitänyt rakentaa suvaitsevainen ympäristö joukkueeseen, mutta siinä on onnistuttu ja suvaitsevaisuus joukkueissa ei rajoitu rotuun tai uskontokuntaan, vaan myös huonoimpia ja hitaimpia sekä lihavampia ja laihempia suvaitaan. (Turkka ym. 2008, 97,99.)

Kaikkien poikien vanhemmat olivat sitä mieltä, että poikien liittyminen Iceheartsiin oli poikien tulevaisuuden kannalta erittäin hyvä ratkaisu. He ovat saaneet siitä hyvän harrastuksen läpi lapsuuden ja nuoruuden, oppineet toimimaan ryhmässä ja ottamaan toiset huomioon sekä rohkaistumaan ryhmässä toimimiseen ja pystyvät myöhemminkin toimimaan erilaisissa ryhmissä.

Viimeisenä kysyin huoltajilta, tekisivätkö he saman päätöksen pojan laittamisesta Icehearts joukkueen mukaan nyt, kun he tietävät millaista toimintaa se on. Tasapainottavien poikien huoltajat tekisivät saman päätöksen uudestaan, koska heillä ei ole mitään pahaa sanottavaa Iceheartsin toiminnasta ja se oli kaiken kaikkiaan positiivinen päätös silloin. Toinen ydinryhmään kuuluvan pojan huoltaja kertoi päätöksen olleen silloin oikea, koska perheen taloudellinen tilanne ei olisi muutoin antanut mahdollisuutta pojan harrastukseen, ellei Iceheartsia olisi ollut olemassa. Pojan ympärille ajan mittaan muodostunut tukiverkosto Iceheartsin kautta oli myös erittäin positiivinen asia. Hän tekisi saman päätöksen pojan suhteen myös uudestaan. Toinen ydinryhmään kuuluvan pojan huoltaja oli myös sitä mieltä, että Icehearts oli kokonaisuudessaan positiivinen valinta pojalle ja hän tekisi saman päätöksen uudestaan.

”Minusta se silleen tota ku mä aattelen näin että tota justiin että ei ois tämmöstä missä saa tämmöstä tukea, eihän noi jos sanotaan meen tonne vantaan kiekkoilijoihin tai johki, niin eihän se oo sitä, mutta se mikä näilläkin oli se peli että jokainen saa pelata, ni sehän oli silloin hirveen tärkeä ku hän meni sinne, että tota saa luistella ja saa pelata ja tota että niin, ei se jos mä aattelen että se ois vaan ollu siinä kotiympyröissä niin en tiä, en osaa sanoa, mut epäilen että ois ollu ihan toisenlainen poika että tota niin.”

7 Johtopäätökset

”No mun mielestä icehearts on just niinku hyvä niinku se kasvattaa nuoria ettei se heitä just tommost huonoist jutuist pois vaan se kasvattaa niit nuoria.”

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää miten Icehearts joukkue toiminta vaikuttaa mukana olleiden poikien kasvamiseen. Koin saaneeni tähän ongelmaan tutkimustani tyydyttävän vastauksen. Tutkimukseni oli kuitenkin tapaustutkimus, jonka tutkimustulos on luotettava vain tässä kohdejoukossa. En kuitenkaan usko, että jos vastaavanlainen tutkimus tehtäisiin jossain muussa Icehearts joukkueessa, tulos olisi kovinkaan poikkeava. Organisaation periaatteet ovat samat joka puolella ja toimintamenetelmät ovat kauttaaltaan yhtenevät, joten tutkimus voidaan yleistää organisaation sisällä paikasta riippumatta.

Tutkimuksellani etsin vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Miten pojan käytös on muuttunut toiminnan aikana? Miten joukkue toiminta on muuttunut vuosien varrella? Kuinka joukkue toiminta on tukenut pojan kasvatusta? Miten luottamus ilmenee joukkueen sisällä? Miten Iceheartsin vaikutus näkyy pojan arvomaailmassa sekä tulevaisuuden suunnitelmissa?

Tutkimuksen kannalta tärkein tulos tuli ilmi useammassa vastauksessa, joka oli joukkue toiminnan vaikutus sosiaalisesti vahvistavana tukimuotona. Esimerkiksi sosiaalista käyttäytymistä oppii pakon edestä, kun toimii isossa ryhmässä. Yksi haastateltavista mainitsi myös saaneensa toiminnasta apua koulussa menestymiseen ja yksi mainitsi rohkaistuneensa ryhmätoimintaan ujoudestaan huolimatta.

Tutkimus osoitti myös, että tärkeitä tutkimustuloksia oli poikien käyttäytymisen sekä arvomaailman kokemat muutokset heidän ollessaan pitkään mukana toiminnassa. Huoltajien mielestä Iceheartsilla on painava merkitys näiden muutosten aikaansaannissa. Tärkeä havainto oli myös vahvan luottamussiteen syntymistä pojan ja kasvattajan välille. Tämä on yksi toiminnan perusedellytyksistä ja sen ansiosta kasvattajalla on mahdollisuus vaikuttaa pojan elämään.

Huoltajien vastauksista ilmeni myös Icehearts toiminnan tarjoaman tuen merkitys mukana olleille perheille. Toimintaa pidettiin ensisijaisesti tärkeänä poikien elämän kannalta, mutta huoltajat kertoivat myös saaneensa toiminnasta tukea itselleen tavalla tai toisella. Joillekin perheille toiminta oli tärkeää nimenomaan ilmaisen harrastuksen tarjoajana, jolloin kallis harrastus oli mahdollista tarjota omalle pojalle. Joku huoltaja piti kasvattajan tarjoamaa henkistä tukea tärkeänä

oman jaksamisen kannalta. Jokainen huoltaja näki Iceheartsin vaikuttaneen positiivisesti pojan tulevaisuuden näkymiin, eivätkä he katuneet pojan liittymistä Iceheartsiin, vaan tekisivät saman päätöksen uudestaan.

Tutkimuksella on merkitystä ammattialalle, koska Icehearts on suhteellisen tuntematon toimija pääkaupunkiseudun ulkopuolella, vaikka on ollut erittäin näkyvä tekijä lastensuojelun toimintakentällä. Heidän tekemän työn vaikutuksia on hyvä nostaa esille, sillä ne ovat toiminnan tuloksia, jotka eivät näy heti. Työ on pitkäjänteistä ja tulokset huomataan vasta kun työ on tehty. Tämä työ lisää Iceheartsin näkyvyyttä myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella ja uskon että työ herättää kiinnostusta Iceheartsia kohtaan ja lisää kysyntää toiminnan laajentamiselle yhä uusille paikkakunnille. Iceheartsin kaltaiselle toiminnalle on varmasti tilaa jokaisella paikkakunnalla.

7.1 Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelua

Avointa subjektiviteettia ja sen myöntämistä, että tutkija on tutkimuksensa keskeinen tutkimusväline, voidaan Eskolan ja Suorannan (2008, 210) mukaan pitää laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Laadullisen tutkimuksen pääasiallinen luotettavuuden kriteeri onkin tutkija itse ja näin ollen luotettavuuden arvioinnin katsotaan koskevan koko tutkimusprosessia (mt.). Olen pyrkinyt raportoimaan tutkimusprosessin kulun mahdollisimman tarkasti.

Haastatteluaineiston luotettavuus riippuu sen laadusta. Laadukkuuden tavoittelu etukäteen onnistuu laatimalla hyvä haastattelurunko. Etuna nähdään myös se, että ennalta mietitään, miten teemoja voidaan syventää, ja pohditaan myös vaihtoehtoisia lisäkysymysten muotoja. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 184–185.) Paransin tutkimuksen laatua miettimällä etukäteen sopivat lisäkysymykset. Tutkimus voidaan yleistää organisaation sisällä. Tutkimus onnistui sille asetetussa tavoitteessa ja siitä tehdyt päätelmät pitivät paikkansa organisaation toimintaympäristössä.

Haastattelun kohdejoukon valinnassa kiinnitettiin huomiota edustavuuteen. Tässä onnistuttiinkin hyvin. Haastattelin sekä ydinryhmään kuuluvia poikia että

tasapainottavia poikia. Edustavuutta lisäsi samaisten poikien huoltajien haastattelut, joka toi lisää syvyyttä haastatteluihin.

Haastateltavat valittiin joukkueen kasvattajan toimesta. He olivat minulle entuudestaan tuntemattomia. Pyrin välttämään sosiaalisesti suotuisia vastauksia sillä, että korostin ennen haastattelun alkua rooliani opiskelijana, joka haluaa tutkia Iceheartsin toimintaa. Tällä pyrittiin minimoimaan tutkimuksen virhelähteitä.

Tutkimuksen eettisyyttä pyrin lisäämään kysymällä luvan haastateltavilta ennen haastattelutilannetta puheen nauhoittamiseen. Kaikki haastateltavat suostuivat tähän. Lisäksi painotin, että kaikki haastattelut ovat anonyymeja ja vain minä käsittelen haastateltavan aineiston. Lisäksi kysyin huoltajilta luvan haastatella heidän ala-ikäisiä poikiaan.

7.2 Jatkotutkimus

Mielestäni varteenotettava jatkotutkimuksen aihe olisi vastaavan tutkimuksen teettäminen aina yhden joukkueen lopettaessa toimintansa. Näin ollen saataisiin vuosien päästä vertailukelpoista materiaalia eri joukkueiden vaikutuksista poikien kasvamiseen. Mikäli näissä tutkimuksissa tulisi ilmi jotain, joka kaipaisi lisäselvitystä, siihen pystyttäisiin paneutumaan, eikä ongelma jäisi vain ilmaan leijumaan. Tutkimuksen voisi aloittaa yhden paikkakunnan joukkueiden keskuudessa ja tulevaisuudessa sen voisi laajentaa kattamaan kaikki Icehearts joukkueet. Näin tutkimustuloksista tulisi mahdollisimman kattavia.

7.3 Omat kokemukset

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen vaihe elämässäni. Kovinkaan pitkä prosessi tämä ei ollut, mutta sitäkin työntäyteisempi. Olen kulkenut pitkän matkan alkukesästä tähän päivään saakka ja monta tuskan hikipisaraa olen vuodattanut tutkimusta tehdessäni, mutta kaiken saamani tuen ansiosta olen saavuttamassa maaliviivan.

Halusin tehdä opinnäytetyöni Vantaan Icehearts ry:lle, josta koko toiminta sai alkunsa. Tämä oli mielestäni oikea valinta, koska toiminnan juuret ovat siellä ja toiminta muutenkin on hyvällä mallilla ja asiantuntevissa käsissä. Etätyönä tehty tutkimus ei ollut ongelma, koska yhteyshenkilöni Iceheartsissa olivat vastaanottavia ja mahdollistivat tutkimukseni omalla työpanoksellaan hienosti. Olen ollut kiinnostunut lähes koko opiskeluaikani Iceheartsin tekemästä työstä. Kiinnostukseni heräsi kolme vuotta sitten, kun näin Iceheartsin ensimmäisestä joukkueesta kertovat dokumentit tv:stä. Työssä yhdistyvä urheilu ja nuorten parissa toimiminen oli juuri minulle sopiva toimintamaailma.

Tutkimusta tehdessäni eniten harmaita hiuksia aiheutti kirjoitustyö. Kuitenkin vilpittömän kiinnostuksen aiheeseen ja halu toteuttaa organisaatiolle hyödyllinen tutkimus, sai minut tekemään hyvää jälkeä. Haastattelut ja litterointi olivat helpoimmat työvaiheet ja sujuivatkin mielestäni ongelmitta. Sen sijaan oikeanlaisen lähdemateriaalin löytäminen ja sen sisällyttäminen opinnäytetyöhön oli haastavaa, kuten myös kirjoittamisen aloittaminen. Olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseen ja mielestäni tutkimustulokset antavat vastauksia niille asetettuihin kysymyksiin.

Haluan vielä kiittää kaikkia läheisiä, jotka tukivat minua työni parissa ja potkivat eteenpäin kirjoitusvaiheessa. Haluan myös erityisesti kiittää Vantaan Iceheartsin Miika Niemelää ja Teemu Vartiamäkeä erittäin positiivisesta asenteesta ja hyvästä tuesta ja opastuksesta työni eri vaiheissa.

LÄHTEET

Painetut lähteet

- Abrams, Dominic & Hogg, Michael A. & Marques, José M. 2005 The Social Psychology of Inclusion and Exclusion. New York: Psychology Press.
- Cacciatore, Raisa & Koiso-Kanttila, Samuli 2010 Pelastakaa pojat! 6.painos.Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Eskola, Jari 2007. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-Kustannus, 169-174.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- Harju, Aaro 2005. Yhteisellä asialla : Kansalaistoiminta ja sen haasteet. 2.painos. Vantaa: Dark Oy
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja Kirjoita. 15., uudistettu painos. Hämeenlinna : Kariston kirjapaino Oy
- Kemppainen, Liisa 2001. Vakavia mielenterveyshäiriöitä ja rikollisuutta ennustavat perhetekijät Pohjois-Suomen 1966 syntymäkohortissa. Väitöskirja. Oulu, Psykiatrian klinikka.
- Kuula, Ritva 2000. Syrjäytymisvaarassa oleva nuori koulun paineessa. Koulu ja nuorten syrjäytyminen. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta N:o 61.
- Laine, Kaarina 2005. Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa. 1.painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
- Laine, Markus & Bamberg Jarkko & Jokinen Pekka 2007. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Teoksessa Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Yliopistopaino, 10.
- Lundbom, Pia & Herranen, Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Jyväskylä : Bookwell Oy, 6.
- Mehtonen, Tuija 2011. Sosiaalisen vahvistamisen osaaminen. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Jyväskylä : Bookwell Oy, 13-16.

Patton, Michael Quinn 2002. Qualitative Research & Evaluation Methods. Thousand Oaks: Sage.

Salmivalli, Christina 2008. Kaverien kanssa – Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. 2.painos. Juva: WS Bookwell Oy

Turkka, Ilkka & Turkka, Ville 2008. Icehearts: Joukkue kasvun tukena. Juva: WS Bookwell Oy, 12-17, 24-35, 43-45.

Vartiamäki, Teemu & Niemelä, Miika 2010. Icehearts – koulun kyljessä. Vaasa: Arkmedia Oy.

Verkkolähteet

4H 2011. Toiminta-ajatus. Viitattu 27.10.2011
<http://www.4h.fi/jarjesto/strategia/toiminta-ajatus/>

Nuorisolaki 2006/72. Viitattu 28.9.2011
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Icehearts 2011a. Viitattu 9.11.2011
<http://www.icehearts.fi/index.php?sivu=uutiset&&alasivu=arkisto&&uutinen=54>

Icehearts 2011b. Viitattu 28.9.2011
<http://www.icehearts.fi/?sivu=etusivu>

Icehearts 2011c. Kausikirja 2011-2012. Viitattu 28.9.2011
http://www.icehearts.fi/materiaalisalkku/icehearts_kausari_2011-2012.pdf

Jyväskylän kaupunki 2011. Viitattu 28.9.2011
<http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/sosiaalinenvahvistaminen>

Lehto, Pekka 2011. Syrjäytyminen. Viitattu 29.9.2011
http://mielenterveys.info/ongelma_syrjaytyminen.html

Niemelä, Miika 2008. Vantaan Icehearts ry. Strategia suunnitelma vuosille 2008-2011. Viitattu 28.9.2011
<http://www.icehearts.fi/materiaalisalkku/Strategia.pdf>

Partio 2011. Partio yhteiskunnassa. Viitattu 27.10.2011
http://www.partio.fi/Suomeksi/Lyhyesti/Mita_partio_on/Partio_yhteiskunnassa.iw3

Julkaisemattomat lähteet

Luoma, Jussi 2011. Syrjäyttäminen. Email kimmo.polkki@humak.edu 15.6.2011.

Vartiamäki, Teemu 2011a. Syrjäyttäminen. Email kimmo.polkki@humak.edu 23.9.2011

- Vartiamäki, Teemu 2011b. Tasapainottavat pojat. Email kimmo.polkki@humak.edu 3.10.2011
- Vartiamäki, Teemu 2011c. Joukkueiden määrä. Email kimmo.polkki@humak.edu 6.9.2011
- Vartiamäki, Teemu & Luoma, Jussi 2011. Syrjäyttäminen. Email kimmo.polkki@humak.edu 23.9.2011

LIITE 1 Poikien haastattelulupa

Hei,

Opiskelen Joensuun Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmassa yhteisöpedagogiksi (AMK). Teen opinnäytetyöni Vantaan Icehearts ry:lle, jonka aiheena on selvittää toiminnan vaikutusta mukana olleen nuoren elämään. Niinpä haastattelen opinnäytetyöhöni liittyen muutamia poikia ja heidän huoltajiaan. Tarvitsen tätä haastattelua varten huoltajan luvan, koska kyse on alaikäiselle tehtävästä haastattelusta. Kenenkään henkilötiedot eivät tule esiintymään työssäni. Haastatteluaineisto tulee vain minulle ja käsittelen sitä luottamuksellisesti. Toivon rehellisiä ja runsaita vastauksia!

Terveisin Kimmo Pölkki

Myönnän Kimmo Pölkille luvan haastatella lastani (nimi): _____ opinnäytetyötänsä varten.

Paikka ja aika: _____

Huoltajan allekirjoitus: _____

LIITE 2 Teemahaastattelurunko Pojat

Haastattelun kysymykset (Pojille)

Menneisyys

Kuinka monta vuotta olet ollut mukana Icehearts-toiminnassa?

Mitä muistat mukana olosi ensimmäisistä vuosista?

Millainen sinä olit silloin käytökseltäsi?

(Tulitko toimeen toisten poikien kanssa, tottelitko aikuisia kotona tai koulussa?)

Kuinka suhtauduit silloin kasvattajaan / Valmentajaan?

(Oliko hän yksi aikuinen muiden joukossa, saiko hän teistä pojista otteen, tuntuiko hän luotettavalta aikuiselta, tuntuiko aikuinen hyvältä tyypiltä?)

Millainen kasvattaja / valmentaja on nyt? Mitä on tapahtunut vuosien aikana?

Miten suhtautuminen kasvattajaan / valmentajaan muuttui ajan myötä?

Joukkue toiminta

Minkälaista joukkue-toiminta on ollut? Mitä se oli alussa, miten se on muuttunut, mitä se on nyt?

(iltapäiväkerhoa, lajiharjoituksia, yhdessä oloa, retkiä)

Onko toiminta tukenut sinun kasvatusta (kasvua) ? (sosiaalisesti) Miten?

Mitä joukkue merkitsee sinulle?

(kavereita, harrastus)

Mitkä asiat ovat tärkeitä?

(jäähkiekko, koulu, perhe, valmentaja)

Mitä olet oppinut?

(toimimaan ryhmässä, kunnioittamaan aikuisia,)

Mitä muut ihmiset ovat kertoneet sinusta kun olet ollut mukana toiminnassa?

(kaverit, perhe, läheiset?)

(Hyvä juttu, huono juttu? Muutoksia olemuksessa)

Millä tavalla luottamus näkyy joukkueessa?

(Luotatko kavereihin, valmentajaan, luottaako valmentaja teihin?)

Miltä tuntuu tietää, ettei joudu jättämään joukkuetta jos tekee jotain hölmöä?

Onko joukkue toiminta auttanut sinua noudattamaan tiettyjä sääntöjä niin pelissä, kuin pelin ulkopuolella? (yhteiskunta)

Mitä peli vaatii sinulta?

Mitä asioita pitää hallita?

Mitä yhteiskunta vaatii sinulta?

Arvot ja tulevaisuus

Millainen on Iceheartsin merkitys elämässäsi?

Mitä Icehearts on merkinnyt sinulle vuosien aikana?

Onko toiminnan (tarjoama tuki ja kasvatus) ohjannut sinun arvomaailmaa? (Sinulle tärkeitä asioita) Miten ja mihin suuntaan?

Oletko huomannut muutoksia omassa käyttäytymisessä/suhtautumisessa asioihin?

Oletko mielestäsi muuttunut ja millä tavoin?

Millaiseksi näet tulevaisuutesi Iceheartsin jälkeen?

Aiotko pyrkiä johonkin kouluun?

Aiotko hakea töihin?

Jos et olisi lähtenyt mukaan joukkueeseen aikoinaan, millainen elämäntilanteesi olisi nyt?

LIITE 3 Teemahaastattelurunko Huoltajat

Haastattelun kysymykset (Huoltajille)

Menneisyys

Kuinka monta vuotta poikasi on ollut mukana Icehearts-toiminnassa?

Mitä muistat hänen mukana olon ensimmäisistä vuosista?

Millainen hän oli silloin käytökseltään?

Miten toiminnassa mukana oleminen on muuttanut hänen käytöstään vuosien aikana?

Kasvattajan tuki

Minkälaista kasvattajan tuki on ollut? Mitä se oli alussa, miten se on muuttunut, mitä se on nyt? **(puhelinkeskusteluja, kuuntelevaa korvaa, apua viranomaisten kanssa asioimisessa?)**

Kuinka koette kasvattajan roolin perheenne tukemisessa?

Lisääkö/vähentääkö se teidän kasvatustaakkaa?

Millä tavalla luottamus kasvattajan ja sinun välillä ilmenee?

Onko teillä ollut erimielisyyksiä kasvattajan kasvatustavoissa?

Toiminnan merkitys perheelle

Millainen on Iceheartsin merkitys perheessänne?

Mitä Icehearts on merkinnyt teille vuosien aikana?

Miten poikasi mukanaolo toiminnassa vaikutti koko perheen arkeen?

Onko toiminnan tarjoama tuki ja kasvatustarjonta ohjannut poikasi arvomaailmaa? Miten ja mihin suuntaan?

Oletko huomannut muutoksia hänen käyttäytymisessä/suhtautumisessa asioihin?

Onko hän mielestäsi muuttunut ja millä tavoin?

Oliko poikasi tulevaisuuden kannalta Iceheartsiin liittyminen järkevä päätös?

Miksi?

Tekisitkö saman päätöksen nyt jälkeenpäin, kun tiedät millaista toiminta on?